

## Hofgeesterweg

De naam wordt voor het eerst officieel genoemd in een staat of legger van wegen en voetpaden binnen de gemeente Velsen in 1851. De legger geeft de volgende omschrijving: "begint beoosten de straatweg (Heereweg), bij de woning Beekvliet, loopt eerst oostwaarts en dan zuidwaarts tot op het Spekkenwegje". De woning Beekvliet was gelegen aan een beek, die ook toepasselijk de Beek heet en vanuit de duinen richting Wijkermeer liep. Tegenwoordig loopt deze beek parallel zuidelijk aan de spoorlijn tot de tunnelingang en gaat dan via een duiker oostwaarts langs de boerderij Beekvliet.

Tevens is de naam terug te vinden in een raadsbesluit van 1 december 1874. Door de eeuwen heen heeft de Hofgeesterweg verschillende namen gehad. Zo werd het gedeelte tussen de Oostlaan en de rijksweg A208 (bij Beekvliet) Oosterwech, of Hoogewech genoemd. Het gedeelte tussen de Oostlaan en Santpoort (bij de Spekkenweg) werd Spijckerlaan, Hofgeesterbuerwech of Hofgeesterkerckwech genoemd.

Tegenwoordig begint de Hofgeesterweg bij Boerderij Beekvliet en buigt dan voorbij de voetbalvelden ter hoogte van boerderij Huis te Spijk af en gaat dan in zuidelijke richting door lang het rugbyveld, kruist de Broekeroog en gaat door tot het viaduct bij de Velsbroeker- dreef. Hier was vroeger nog een gedeelte van het Spekkenwegje, dat nu ten westen van de rijksweg A208 doorloopt tot de Biezenweg. Ten zuiden daarvan was vroeger het Huis ten Bilt gelegen. Aan het einde van de Hofgeesterweg was het bollenbedrijf van Anton Nijssen gevestigd. Thans is dit bedrijf van de firma Thoolen en wordt 's winters als tennishal gebruikt.

Als gevolg van de herverkaveling werden in 1955 namelijk de Boterdijkweg, de Dammersweg en de Vromaadweg aangelegd. De Vromaadweg begon aan het zuidelijk eind van de Hofgeesterweg en liep vervolgens in oostelijke richting (thans overlapt de Velsbroekse Dreef deze straat). In 1989 werd de naam Vromaadweg weer ingetrokken. Rond 1958 werd tegelijk met de "Tunnelweg" of Rijksweg A208 de Huis te Speykweg (raadsbesluit 25 november 1958) gerealiseerd. Met raadsbesluit 20 oktober 1983 werd de naam weer ingetrokken en gelijktijdig veranderd in Roosensteinweg.

In een notariële verklaring van 1388 wordt de naam Hofgeest in Velsen al gebruikt, "Geest" had de betekenis van hoge zandgrond, ook bouwland (Hoogergeest, Smaelgeest, Uitgeest, Poelgeest). Het woord "Hof" kent verschillende betekenissen. De meest toepasselijke zou hier zijn, die van "boerenwoning (hofstede) of de woning of het verblijf van een aanzienlijk heer, een slot" (Hof van Holland).

In een verpondingsregister uit 1734 wordt de Hofgeesterbuurt genoemd met de buitenplaatsen Westerbroek en Huys te Spijk. Verponding betekent: grond- en huizenbelasting tijdens de Republiek der Nederlanden (1568 - 1795).

Er is een akte van september 1805, bevattende een verzoekschrift van Gerrit Blaauw, de eigenaar van de hofstede, genaamd Huis den Bilt, gelegen onder Velsen,

met het verzoek "den Heerenweg en Hofgeesterweg voor een klein gedeelte te verleggen door den bosschen, genaamd de Biltten".

Aan de Hofgeesterweg waren c.q. zijn veel boerderijen: vele zijn in 1944 op last van de Duitse bezetter gesloopt. De meest bekende boerderijen zijn ondermeer:

Boerderij Beekvliet - de oudste gegevens dateren uit 1570 uit een belastingcohier. De eerste duidelijke gegevens over deze hofstede komen tot ons als op 10 januari 1699 de curator van de Amsterdammer Abraham Boddens een hofstede verkoopt "omtrent het Thoorentie (= Huis te Spijk) genaamt Beeckvliet, met syn landt, Boogaart en Thuyn". Gedurende een lange periode in de 18e eeuw waren de hofstede en de bijbehorende boerderijen eigendom van mr. Harman Henrik van de Poll. Zijn buitenverblijf wordt in het verpondingsregister van Velsen uit 1734 omschreven als: "een heerehuysinge, thuynmans- huys, stallinge + koetshuys op Beekvliet" en twee boerderijen met 40 ha land in de Velsbroek.

Beekvliet heeft de recessie tijdens de Franse bezetting onder Napoleon niet overleefd. In het gemeentearchief van Velsen berustende veil- en boelhuisboek lezen we, dat op 30 november 1811 de verkoop heeft plaatsgevonden van de geamoveerde hofstede Beekvliet.

De boerderij op Beekvliet bleef behouden, totdat ook die werd afgebroken, nu op last van de Duitse bezetter tijdens de Tweede Wereldoorlog, voor het schootsveld ter verdediging van de "Festung IJmuiden". Na de oorlog is de boerderij weer opnieuw opgebouwd.

Boerderij Huis te Spijk – hier bevond zich vroeger het Huys te Spijck uit de 13<sup>e</sup> eeuw, dat een versterkt huis was met een ronde gracht eromheen - slechts een paar hekkijlers en een verhoging herinneren nog aan het voormalige huis. Amateur-historicus J. Morren heeft de ligging van het vrijwel onbekende kasteel Huis te Lane vastgesteld. Het kleine kasteel heeft aan de Hofgeesterweg gestaan, op de plaats waar later Huis te Spijk verrees. Volgens Morren herinneren de ronde gracht, de omdijking en de hekpalen ter plaatse daar nog aan.

Boerderij de Hofgeest tegenover Huis te Spijk - halverwege de 16<sup>e</sup> eeuw wordt al melding gemaakt, dat op de Hofgeest een boerderij heeft gestaan.

In 1557 is de eerste melding van eigendom van een Hofstede van de Regulieren. Deze orde van de Regulieren tot Heyloo was zowel in Amsterdam als Heiloo gevestigd, totdat zij Heiloo uiteindelijk tot vestigingplaats kozen.

De Regulieren verkopen rond 1570 de hofstede aan Hans Colterman, die een belangrijke rol speelde voor het beleg van Haarlem in 1572.

Hij voorkwam namelijk de aanslag op Haarlem door de Spanjaarden in de nacht van 20 op 21 juli 1572. Daarna reisde hij naar Enkhuizen ten einde bij Sonoy om militaire steun voor Haarlem te vragen. Dit leidde tot het zenden van een regiment onder Lazarus Muller, die op 27 juli 1572 slag leverde met de Spanjaarden buiten Santpoort vlak voor Spaarndam, ter hoogte van nu de Vergierdeweg/Westlaan. Deze hofstede is vermoedelijk eind 17<sup>e</sup> eeuw gesloopt.

In 1899 wordt op de grond van deze voormalige boerderij een nieuwe boerderij gebouwd. Deze voormalige boerderij is in 2000 gerestaureerd en omvat thans een manege.

Boerderij De Giest - ook deze boerderij behoorde tot Huys te Spijck en werd gebouwd aan het einde van de 17<sup>e</sup> eeuw. De boerderij ging door brand in 1933 verloren en werd weer opgebouwd. In 2002 is zij vervangen door een woonhuis, dat zich tegenover Huis te Spijck en de Hofgeest bevindt.

Boerderij Broekeroog - wordt al in 1570 genoemd en de van oorsprong 16<sup>e</sup> eeuwse boerderij Broekeroog heeft behoord bij het voormalige Huys te Spijck. Zij is zo genoemd vanwege het uitzicht op de Broek of Velserbroek. In 1578 is zij verkocht aan de reeds eerder genoemde Hans Colterman. In 1950 is de boerderij gesloopt met uitzondering van het woonhuis. Nu is hier het bedrijfsterrein van de bouwfirma Holleman.

Boerderij Westerbroek - naast het museum van wijlen Jan Makkes - de oorspronkelijke 16<sup>e</sup> eeuwse boerderij Westerbroek in 1989 door blikseminslag afgebrand - deze boerderij behoorde ook bij het Huys te Spijck. Het terrein liep door tot het Hillegondswegje. In een akte van 13 november 1695 vinden wij, dat Jan Adriaansen van der Moira het geheel verkoopt aan Aris Claassen Dreeger.

Boerderij Antje - reeds in 1584 wordt melding gemaakt, dat zich op deze plaats een "saet met huis, erf en weiland bevindt, naar alle waarschijnlijkheid De Hofgeest genaamd". De boerderij heeft nu alleen een woonfunctie, maar heeft haar historische karakter behouden.

Boerderij Willemshoeve - in 1895 is deze boerderij gesticht en is in 1912 herbouwd (volgens overlevering verwoest door brand) en deze boerderij is een zogenaamde stolpboerderij..

Boerderij Hofgeester Eijnde - deze boerderij dateert uit de 16<sup>e</sup> of 17<sup>e</sup> eeuw. In 1954 is zij afgebrand en herbouwd. In 1987 is het boerenbedrijf gestopt, maar het geheel heeft nog het aanzicht van een boerderij.

Een van de markantste bewoners van de Hofgeesterweg is wel geweest de ex-seminarist en kunstschilder Jan Makkes, die naast zijn woning een kapel ter ere van Maria had gebouwd. Naast de woonboerderij van Makkes bevindt zich de boerderij Westerbroek annex paardenpension van van Neste, waarmee dhr. Makkes in een jarenlange juridische strijd verwickeld is geweest.

Tijdens de ontwikkeling van de Velserbroek in de periode 1985 tot 1991 waren er een aantal noodvoorzieningen aangebracht op de Hofgeesterweg tegenover de boerderij van van Neste ten behoeve van de eerste bewoners van de Kampen, zoals noodlokalen voor scholen, Rabo-bank en de Vomar. De Vomar heeft een lange tijd een eigen busdienst vanuit de Velserbroek naar haar grotere vestiging in IJmuiden onderhouden.

Thans wordt het gedeelte van de Hofgeesterweg tussen de Broekeroog en het recreatieschap Spaarnwoude als sluiproute gebruikt, waarbij de fietsers nog al eens in de verdrinking komen.

*Met dank aan de Werkgroep Straatnamen Onderzoek van de Historische Kring Velsen. Contactpersoon Erik Baalbergen, e-mail: velisena@quicknet.nl, website [www.hier.is/velisena](http://www.hier.is/velisena)*

*Bronnen: "Kastelen en Buitenplaatsen in Velsen, Deel 2 Driehuis en Velserbroek, Jan Morren 2004"; "Velisana 2003, De opkomst en de teloorgang van de boerderijen in Velsen, Jan Morren 2003"; "De vroegere buitenplaatsen in de gemeente Velsen, G. Voet 1943"; "Velsen, grepen uit de geschiedenis van een oude woonplaats in Kennemerland, H.J. Calkoen 1967"; Archief van Kennemerland (Secretarie Velsen).*

\*\*\*

© 2006 Werkgroep Straatnamen Onderzoek van de Historische Kring Velsen.  
Dit artikel mag uitsluitend gebruikt worden voor de rubriek Straat in Beeld in de IJmuider Courant en voor publicaties door de Werkgroep Straatnamen Onderzoek van de Historische Kring Velsen.

\*\*\*

Opgesteld door Bram van Woensel, 13 oktober 2005

\*\*\*

#### Extra informatie:

Aris Claesz DREGER,  
Geboren ca. 1645, van beroep bouwman, welgesteld, vermeld als lid van de vierschaar, als schepen, en als weesman van Velsen tussen 1681 en 1712, overleden op 30 april 1722 in Velsen, oud ca. 77 jaar.

Getrouwd met Duiffie Aalberts STOUTENBURG.

oud-RECHTERLIJK ARCHIEF, #919, Memoriaal S&S, Velsen, 12 feb.1695, folio 116:

Aris Claassen Dreeger voor zijn zelven ende als lasthebbende van sijn susters ende voor haerliede de rata caverende, Cornelis Huijbertsen als Testamentaire voocht vande kinderen van Corn: Willemsz Lans, Juffrou Reijnoutie Elberts voor wijle Sr. Pieter Wildeman, Tames Jacobs ende Pancras Lans als geauthoriseerde voochden vande kinderen en erfgenamen Cornelis Jansen Lans, Pancras Jansen Lans voor zijn zelven, Jan Jansen voor zijn selven ende de rato caverende voor zijn suster Grietie Jans, ende Jan Jansen van der Mors ende Willem Dammessen van der Heij als geauthoriseerde voochden van Jan Claassen Berghman, alle erfgenaamen van Gijsbert Sijmons Lans ende Marritie Cool, in haar leeven echteluijden, dewelcke verclaarden mette anderen geschift, gescheijden ende gedeelt te hebben ende dat in maniere hiernaarvolgende, als dat Eerst te beurte is gevallen dese volgende goederen die metter doot ontruijmt ende gecom..... vande voornoemde Gijsbert Sijmons Lans en Marritie Cool, te weeten aan:

[Volgt gedetailleerde verdeling, waarbij sommige erfgenamen van Gijsbert erfden en anderen van Marijtje Cool]

Aris Claassen Dreeger met zijn susters ontvangen een else bossie groot 100 roeden, gelegen aande Heerewegh, een hujs van Alijt Cool staande op de Hofgeest, 1 morgen 3 en 1/2 hont genaamt de Saet gelegen op de Hofgeest, 117 roeden landt gelegen aan de Heerewegh genaamt het Hoeckie, 2 morgen landt gelegen voor de Hofgeest, 2 madt landt gelegen voorde Hoffgeest over de Waateringe, een madt gelegen inde Vroomaat, 4 madt in de Langeven, anderhalf morgen sluijscamp gelegen in de Wetsbrouck, 67 roeden inde ... ackers gemeen met Thijmon Cornelis ende kinderen van Corn: Willemsz Lans; alle goederen coomende van Marretie Cooll. De 200e penningen bedragen f 36:5:8.

oud-RECHTERLIJK ARCHIEF, #919, Memoriaal S&S, Velsen, 13 nov.1695, folio 148:

Jan Adriaansen van der Moire vercost aan Aris Claassen Dreeger seecker stuck landt gelegen inde Westbrouck aande Oostlaan groot 3 en 1/2 madt, belent ten oosten de Oostlaan, ten zijden de kinderen van Neeltie Huijbers, ten westen de nieuwe wateringe ende ten noorden de Heer Dirck Winter, met een somme van f 1.000.-

NOTARIS AKTE (Testament), Velsen 23 oct.1721 (Abraham van Kalker):

Compareerde Aris Claze Dreger, siekelijk te bedde leggende, dogh zijn verstand memorie en uijtspraak volcomen maghtigh, verklaart te prelegateren aan Klaas Ariz Dreger een huis, met schuren en erf, gelegen op de Hofgeest.

Alle overige goederen vermaakt hij aan de gezamelijke kinderen, nagelaten door Geurtie Arisz Dreger, verwekt door Heert Teuwisz Roobeek, en aan voornoemde Klaas Ariz Dreger.

Tot voogd en administrateur over de erfportie der kleinkinderen benoemt hij hun vader Heert Roobeek en Klaas Aris Dreger.

IMPOST op Begraven, Velsen, 30 april 1722:

Aangevingh gedaan vant lijk van Aris Klaze Dreger als gehoorende int Classis van f 15:0:-.